

Verslag en besluitvorming

Fase 2 - Burgerberaad Statenkwartier over klimaatverandering – 31 mei 2022

Context

Op 31 mei ging de tweede fase van het burgerberaad in het Statenkwartier van start. Deze bijeenkomst stond in het teken van kennis en informeren. Deelnemers kregen van verschillende experts informatie over de thema's die voortkwamen uit fase 1. Het volledige verslag van fase 1 is terug te vinden op de [website van het burgerberaad Statenkwartier](#). In totaal waren er op 31 mei 23 deelnemers aanwezig. Zij vormen het definitieve burgerberaad van het Statenkwartier.

Op 10 en 12 mei vonden de eerste twee bijeenkomsten van het burgerberaad plaats, die samen fase 1 van het burgerberaad vormden. Hier namen in totaal 59 mensen aan deel. Aan het einde van fase 1 konden zij aangeven of zij mee wilden doen aan fase 2. Maximaal 30 deelnemers konden aan fase 2 meedoen. 38 mensen hebben zich hiervoor opgegeven, waaruit 30 deelnemers zijn ingeloot. Dit was een gewogen loting, op basis van geslacht, leeftijd en woonsituatie (particuliere/sociale huur of koopwoning). Van de 30 ingelote deelnemers waren uiteindelijk 23 deelnemers aanwezig. [Voor meer informatie over de context van het burgerberaad kunt u de website bezoeken.](#)

De bijeenkomst vond plaats in het Couvéehuis in het Statenkwartier, op de Frankenslag, van 17.00 tot 22.00 uur. Het programma begon met een gezamenlijk diner in kleinere groepen. Het diner stond wederom in het teken van elkaar onderling beter leren kennen. Het 3 gangen diner werd verzorgd door Stichting Lichtpuntjes.

Stemming over procesvoorstellen

De host van de avond was Jonneke Stans. Tijdens het diner verwelkomde zij iedereen en stelden de aanwezigen van de organisatie zich voor. Omdat het belangrijk is dat het burgerberaad niet alleen achter de adviezen staat, maar ook achter het proces, werden er aan het begin van de avond een aantal voorstellen over het proces voorgelegd aan het burgerberaad. Over deze voorstellen werd gestemd. De voorstellen en de uitkomsten van de stemming zijn te vinden in bijlage 1 onderaan dit document. De presentatie is terug te vinden [op de website voor deelnemers van het burgerberaad van het Statenkwartier](#).

Hoe zag het stemmen eruit?

- Een procesvoorstel wordt toegelicht
- Deelnemers stemmen door middel van een groene kaart (voorstander), gele kaart (twijfel), of rode kaart (tegenstander)
- De host laat voor- en tegenstanders aan het woord en probeert bezwaren in het voorstel te verwerken
- Deelnemers stemmen nog een keer, dit keer alleen met groen of rood
- Bij 75% stemmen voor wordt het voorstel aangenomen

Vragen vanuit deelnemers over het proces

Deelnemers stelden ook vragen over het proces die ter plekke beantwoord werden. Deze vragen en antwoorden kunt u hieronder teruglezen.

Vraag: Moeten we met randvoorwaarden rekening houden?

Antwoord: het maakt de kans groter dat de gemeenteraad de adviezen kan overnemen en uitvoeren. U mag ook zelf, bijvoorbeeld op basis van de inzichten van ambtenaren als Henry, inschatten hoe

realistisch het is, en of u dat erg vindt. U mag bijvoorbeeld ook de gemeente adviseren om de bestaande budgetten te vergroten.

Vervolg vraag: Maar hoe zit het met plannen die budgettair mogelijk zijn? Ik zou het prettig vinden als er kaders zijn, want ik wil weten of het realistisch is.

Antwoord: daar kunnen we mensen voor inschakelen om over mee te denken als u dat wilt.

Vraag: wordt dit genoteerd zodat het terug te vinden is op de site?

Antwoord: daar gaan we zo een besluit over nemen.

Vraag: waarom gaan we uit van een meerderheid van 75%? Kunnen we ook consensus als uitgangspunt nemen? Kunnen we het daar nog over hebben?

Antwoord: ja daar kunnen we het nog over hebben.

Is er uitwisseling tussen het burgerberaad in het Statenkwartier en Laakkwartier?

Antwoord: Nee, in principe zijn het twee gescheiden beraden. Als deelnemers van beide beraden dit anders wensen kunnen we kijken of we daar iets kunnen organiseren.

Komt er een terugkoppeling na afloop, als onze adviezen in de gemeenteraad zijn besproken, over wat er gebeurt met de uitkomsten?

Antwoord: Als u dat belangrijk vindt, dan gaan we kijken of we dat kunnen regelen.

Wie gaat het aan de gemeenteraad presenteren?

Antwoord: Dat gaan we met z'n allen beslissen.

3 experts aan het woord

Nadat er over een aantal voorstellen gestemd was en vragen over het proces waren beantwoord, kwamen de experts aan het woord.

Uit de eerste fase van het burgerberaad waren 4 thema's naar voren gekomen:

- 1) Wonen en energie
- 2) Openbare ruimte en mobiliteit
- 3) Communicatie en participatie
- 4) Financiering en regulering

De host legt uit dat er op basis van de ingevulde formulieren en verzoeken van deelnemers echter is gekozen om voor 3 thema's een expert uit te nodigen. Ten eerste omdat er voor 4 experts te weinig tijd was op één avond. Daarnaast bleek dat vragen over het thema 'financiering' veel overlap hadden met het thema 'wonen en energie'. Daarom is ervoor gekozen om het thema 'financiering' toe te voegen aan 'wonen en energie' en voor dat onderdeel extra tijd uit te trekken.

Ook zagen we dat het thema 'regulering' in alle andere thema's terugkomt. Daarom was ook Henry Terlouw van de gemeente Den Haag aanwezig, om eventuele vragen over regulering ter plekke te kunnen beantwoorden.

De volgende experts kwamen aan het woord:

- Expert 1: Wonen, Energie en Kosten – Margit Heine, Royal Haskoning
- Expert 2: Communicatie en Participatie – Sara Wortelboer, klimaatpsycholoog
- Expert 3: Openbare ruimte en Mobiliteit – Bas Hilckmann, Haagse Hogeschool

Iedere expert gaf een korte presentatie. Vervolgens was er tijd voor deelnemers om met elkaar aan tafel vragen voor de expert te formuleren. Per groep werden drie vragen plenair gesteld en door de

expert beantwoord. Vragen die op de avond zelf niet beantwoord werden, worden na afloop van de avond nog schriftelijk beantwoord.

Alle vragen gesteld tijdens de bijeenkomst en de antwoorden daarop zijn te vinden [op de website](#). Ook de presentaties van de experts zijn terug te vinden [op de website](#).

Besluiten over het vervolg

Na de presentaties van de experts legde de host nog een laatste procesvoorstel over het vervolg van het burgerberaad voor aan deelnemers. Deelnemers werd gevraagd met hoeveel thema's zij het burgerberaad wilden vervolgen. Door middel van stemming (zie uitkomsten stemming in bijlage 1) is met elkaar besloten verder te verdiepen op twee thema's:

- 1) Wonen en energie
- 2) Openbare ruimte en mobiliteit

De twee andere thema's 1) Communicatie en participatie en 2) Financiering en regulering zijn onderdeel van beide thema's en krijgen ieder een belangrijke plek binnen de twee gekozen thema's.

De host legde vervolgens de vraag aan deelnemers voor of zij genoeg kennis hebben om verder te kunnen. Een aantal deelnemers zegt van niet. Met het oog op de tijd kunnen zij via de mail aangeven welke kennis zij nog nodig hebben. Eén deelnemer gaf aan dat de informatie van vanavond niet als kennis gepresenteerd kan worden omdat het vaak subjectief is.

Voor de volgende bijeenkomst is afgesproken om met elkaar een besluit te nemen over de volgende vraag: Met welk percentage nemen we een besluit aan? 75% op basis van de aanwezigen, uitgebrachte stemmen, of van een vast aantal dat aan het begin van de bijeenkomst wordt vastgesteld? Of nog een heel ander percentage?

Bijlage 1. Stemmingen over het proces van het burgerberaad

Interne verslaglegging

Stemming 1: We gaan op dezelfde manier verder met interne verslaglegging: 100% groen

Optie vanuit deelnemer: we wijzen per tafel een vertegenwoordiger aan die in hun eigen groepje checken of het verslag akkoord is.

Stemming 2: We wijzen een tafelvertegenwoordiger aan die het verslag tegenleest en accordeert: 14 groen, 8 geel.

- *Bedenkingen: het is te omslachtig*

Nieuwe stemming over voorstel 2: 14 rood, 7 geel, 1 groen

Besluit: Het verslag wordt gemaakt door de organisatie. Iedereen krijgt het verslag. Bij op- en aanmerkingen mag je dat inbrengen, en wordt dat bij de volgende bijeenkomst besloten.

Externe verslaglegging

Stemming 1: We brengen tussentijds een verslag uit voor geïnteresseerden die niet meedoen aan dit beraad: 19 groen 3 geel.

- *Bedenking 1:* Foto's: het moet niet te knullig overkomen als kneuterige buurtzaaltjes.
- *Bedenking 2:* Wat is het nut? Geven we dan inhoud mee? En doen we dat dan per direct, ook als het bij ons nog niet rond is? Hoe bepalen we een goede balans tussen zinvolle verslaggeving, en nog niet te veel naar buiten brengen wat nog niet definitief besloten is?
- *Argument voor:* transparantie, en het moet voor de rest van de buurt niet als een verrassing komen.
- *Argument voor:* deelnemer vertrouwt erop dat de organisatie de juiste balans tussen vorm en inhoud kunnen vinden.
- *Vraag:* wat gebeurt er met het filmpje dat bij de vorige bijeenkomst gemaakt is?
Antwoord: gaan we naar buiten brengen als we nu stemmen voor externe verslaggeving.

Stemming 2: 18 groen, 3 geel.

Besluit: Er komt externe verslaggeving. De organisatie let op een balans tussen vorm en inhoud, en zorgt voor aantrekkelijke foto's.

BES/ Statenwarmte/ Aardgasblij betrekken

Stemming 1: we vragen bewoners van deze initiatieven om te komen inspreken bij het beraad.

- *Vraag:* wie zijn dit precies?
- *Antwoord:* er zijn 3 initiatieven. BES probeert mensen te helpen hun huizen te verduurzamen. Statenwarmte is een aparte club. Zij hebben met de gemeente een rapport laten maken om te kijken of Statenkwartier aardgasvrij kan worden. Aardgasblij is daar tegenreactie op. BES is neutraal in de discussie tussen Statenwarmte en Aardgasblij.

Uitkomst stemming 1: 8 geel, 1 rood, 14 groen.

- *Bedenking:* ze gaan maar over 1 thema. Moeten we hen zoveel ruimte geven? Dat hangt ook af van wat wij besluiten over de thema's van ons advies.
- *Optie:* Het rapport van Statenwarmte is te downloaden. Het is goed leesbaar. Als we dat rondsturen, en dan nog eens stemmen?
- *Bedenking:* Statenwarmte heeft advies gevraagd van 1 bron. Dat is onvoldoende. De gevolgen van dit rapport zijn groot en omvangrijk. Daarom kunnen we niet te veel uitgaan van dit rapport.

- *Argument voor:* Belangrijk dat er coördinatie en communicatie is met wat er al gebeurt.
- *Bedenking:* het gaat te veel tijd opnemen. Roept te veel meningen op. Hebben we alle gesprekken weer opnieuw. Zonde van onze tijd.
- *Optie:* zorgen dat de mensen die van deze initiatieven zijn, specifiek op de hoogte worden gehouden. Misschien wel meer dan de gemiddelde bewoner.

Stemming 2: ongeveer gelijke delen groen/geel/rood.

Besluit: we nodigen ze niet uit.

Opzet programma vandaag

Stemming 1: zijn jullie akkoord met de opzet van vandaag? 22 groen, 1 geel

- *Bedenking:* we moeten 1 thema kiezen wat we verder kunnen uitdiepen.
- *Oplossing:* we besluiten aan het eind van deze bijeenkomst of we eventueel thema(s) laten vallen.

Besluit: we gaan beginnen

Met hoeveel thema's gaan we verder?

Er zijn twee opties mogelijk:

1. Energie & wonen en openbare ruimte & mobiliteit als de twee hoofdthema's, met participatie & communicatie en financiering & regulering als onderdeel van deze inhoudelijke thema's;
2. Doorgaan met alle vier de thema's.

Stemming 1: geen 75% meerderheid voor één van de opties

- *Bedenkingen voorstanders optie 1:* We hebben focus nodig. Participatie & communicatie en regelgeving & financiering gaan altijd over deze onderwerpen. Met 4 onderwerpen moeten we ons waarschijnlijk opsplitsen als groep, maar als niet iedereen overal over mee kan praten, is het niet meer representatief.
- *Bedenkingen voorstanders optie 2:* We moeten ons niet nu al beperken. Financiering en regelgeving zijn nu heel belangrijk. Daar kunnen we iets over zeggen. Niet iedereen zal in alle thema's even geïnteresseerd zijn.

Nieuw voorstel: Er wordt van ons niet verwacht dat we de technische oplossing gaan verzinnen voor het Statenkwartier. Dus we nemen de twee inhoudelijke thema's (E&W en O&M) als hoofdonderwerpen. Daarbinnen focussen we ons op financiering en regelgeving, en communicatie en participatie, meer dan op de technische randvoorwaarden. We splitsen als groep niet op

Stemming 2: 18 groen, 3 rood.

Besluit: Bij de volgende bijeenkomst beginnen we met een programmavoorstel op basis van dit besluit, en leggen we voor of iedereen zich erin kan vinden.